

עין משפט גרי מצוה

לָא ב מ״י פ״א מהל' נכוסים הלכה ג סמך עשין קמד טוטיע י"ד סי' שה ספקי טו;
לד ג מ״י שם הלכה ו טוטיע שם ספקי א:
לה ד מ״י פ״א מהל' מקי ממון הל' א:
לו ה מ״י פ״א מהל' נענה במולה הל' א:
לז ו מ״י שם פ״א מהל' א:
לח ז מ״י פ״א מהל' נכוסים הלכה ו טוטיע י"ד סי' שה ספקי ג:
לח ח מ״י פ״א מהל' שקלים הלכה א:

גליון הש"ס

גמ' ובשמואל בניני ע' גיטין ס ע"ג מ"ה והסמך:

שיטה מקובצת

אז פדוי תני אין בניו פדוי. גליון פדוי תימה אמאי משבש הברייתא דהאי תנא אייתינו כרב ועוד האי קיילי הלכה כרב באיסורי. תוס' הרא"ש ש"ד: ואע"ג דקיילי כל היבא דפליגי רב ושמואל הלכה כרב באיסורא וכשמואל בדיני התא הלבנת כותיה דשמואל. בקצת ספרים שינוי אינו וכן משמע מתוס' הרא"ש:
ס גמ' מאי מנה:
ס גמ' אמר אייתרא סאסרתא תי' סרסא נמקח:
ס פריק לבריה מרי:
ס הלכות קום אות ג' נמקח:
ס ולא פורש לו את י' נמקח:
ס סלעים קטנים הסי':
ס ביררא בדיני האמור בכל התלמוד שהוא דבר מדינה שמינית שבידנו צורי שהוא ששה שמיני שבידנו מדינה והיינו סאסרתא הוא סלע מדינה הסי' ומחיד' חמש מיניו לפרוין תבן ור' חנינא תנא הוא ופליג אמתי' הסי':
ס לקוחות אחני חמש:
ס פנייה היא ספקי:
ס ליה אינת לן דלא:
ס דמשכתם דהוא קודם:
ס תיב לכתן דאקני:
ס מנה דהסלע ד':
ס ששלים שקלים:
ס אבל ר"ת מרקק דדינר:
ס דאפר איסתרתא סרסרתא דמדובנא:
ס דינר מדינה שמינית:
ס צורי דינרי צורי גוהיה:
ס דינר דר' חנינא מפרש:
ס דינרא בדינר זהב איירי כמו דינרא הדיננא הוה דדהבא דמדובנא:
ס דינרא כולם בדינרי זהב:
ס דר' אסי אומר מנה צורי כלומר ה' סלעים של צורי הן סלעים של בן:
ס דינר זהב שיל:
ס צורי הוא דינרא:
ס ששבצא בחטבות:
ס עשרה מאותן של:
ס זה דכאן פירש דינר:
ס בעשרה סרסרטי' דשיעורו בה':
ס סלעים:
ס איסתרא סרסרטיא:
ס לט סוסריתא וניאה:
ס לט לשיק' כותי שהוא על שם סוריא:
ס חסי' האס' דההוא לא מודבן הוי בעשרים:
ס ששה שמונה סלעים סלעים:
ס לט כ"ד והדר דל שתחא מאותן כ"ד:
ס וזי ופליג דנקא לדומה:

מ"ז:

אפילו באותו דחשיבין ודאי צר קיימא היבא ללא אפטר כגון באשת כהן ובמס' שמחות פ"ד (ה"ב) תנן הספקות אוננין ומתאכלין עליהן וי"ל דתס' כספק בן תשע לראשון או בן שבע לאחרון דגנאי הדבר שלא יתאכל לא זה ולא זה והרי הוא ודאי צנו של אחד מהן:

ודידיה אוי"ר וטריף ממשעברי

ובהני חמש בני חורין

פריק ליה לבריה. וא"ת היכי טריף ממשעבדי הא אין נפרעין מנכסים משועבדים במקום שיש בני חורין והא איכא חמש בני חורין ואם היה פורק צנו מחלה הוה ניחא וא"ת אכתי ליהדרי לקוחות (א) מהני חמש שפדה כהן (ב) צנו דמה נפשך שיעבדום קודם ללידת צנו דאי לידת צנו קדמה אס כן היה יכול לטרופ מן הלקוחות לפדיון צנו כמו לפדיון עצמו וי"ל דהכא מלקוחות שקנו מאביו לפיכך אין חזרין על הנכסים שקנה הוא ועוד י"ל כגון שלא כתב ללקוחות דלקני והוא קנה הנך חמש בני חרי אחרי כן ואפי' היבא דכתב ליה דלקני בעיא (ג) צפרק מי שמת (ב"ב דף קנז). אבל היבא ללא כתב ליה י"ל קיימא לן ללא משתעבד ואס תאמר אי הנך משעבדי צנכסים שקנה מאביו ניחא אבל צנכסים שקנה הוא היכי משתעבדי לפדיונו דהא אימת (ד) חל חיוב פדיון עצמו כשהציא שתי עשרות שנעשה גדול תו לא אשמעבד נכסים שקנה אחרי כן דלא כתב ליה לכהן דלקני ונריך לומר דעל כרחין מיירי כשירש מאביו מיהו לר' יהודה נמי זימנין דמשכחם (ה) לנהוא קודם לצנו כגון שאין לו נכסים מאביו ומשהציא עשרות קנה הני קרקעות ומכרם לאחר לידת צנו ולפדיון צנו אויל וטריף ממשעבדי ועוד י"ל דנכסים שקנה אחרי כן חל עליהו שיעבד לענין פדיון ואע"ג דלא כתב (ו) דלקני לכל שעתא ושעתא רכיב עליה חיוב פדיון וכיון דחשיבין ליה כמלוה בשטר הוי כאילו נכתב לאחר שקנה

הקרקעות (ז) **חמש** ה"עיים ש"ר בן (ב') [בז']. אשס צכסף שקלים וערכין לא אצטרין ליה לתנא למיתני דבאשס כתיב צהדיא צשקל הקדש וערכין נמי פשיטא דצשקל הקדש הוו כיון דכתיב (ויקרא טו) וכל ערכך יהיה צשקל הקדש: **אמר** רבי אסי מנה ש"ר צורי. פי' צקונט' היואל צמדית (ז) צור וזהו שיעור סלע של אותה מנה י"ל דצכסל ד' זוחיס והווח כמשקל זכוב של משקל שני פשיטס ומחלה למשקל הצרזל ונראה שקבלה היתה צידו מרצותיו ומשמע שרואה לומר דזו הוא דינר של כסף ומשקלו (ט) של הזב וכמו כן פירש צפי' חומש צפרשת ואלה המשפטיוס גצי ל' (י) שקל דהשקל משקלו ארבעה והויכס שהס חני' אונקיי"א למשקל הישר של קלויגיא משמע נמי שרואה לומר דדינר כסף חזב משקלו שזה דסלע הוא ד' דינריס אבל י' לא נראה לר"ם (י) מדקאמר דדינר של הזב משקלו ששתיים של כסף כמו שאפרש בסמוך ועוד פי' צקונט' דר' חנינא דאמר י"ל איסתירא סרסירא דמוצנא תמניא מינייהו צדינרא היינו צדינר האמור בכל הש"ס הוא דינר י"ל שמינית צדינר צורי ור' חנינא תנא הוא ופליג אמתימין והשתא הוו חמש סלעים דבר מועט מאי דקאמר חמשה מינייהו לפדיון הבן ותמניא מינייהו לא שוו אלל שמינית צדינר צורי (כ) ואורי גופיה אין משקלו אלל שני פשיטס ומחלה נמלא דחמש סלעים של בן אין שוין פשוט אחד ממשעבד שלנו לר' חנינא ועוד דדינר י"ל מפרש דהוא דינר מדינה וכלשון משנה רגיל לקרותו זוז וכלשון הש"ס רגיל לקרותו פשיטי כי ההוא דכחצות (דף קז טו). דלמרינן חמשי זוזי פשיטי ועוד בכל דוכתי צכסמ דינרא י"ל הוה דדהבא דמוצנא בעשריס וחמשה זוזי צפ"ק דקדושין (דף קז טז). גצי רצ כהנא דיהיב ליה אליהו שיפא דדינרי ור' אמני (ס) דאשכח אונייא גט דדינרי כלומר (ט) צדינרין זהב ונראה לפרש דכולו לא פליגי ואמתי' קיימי לפרושי לן (פ) שיעורא דר' י"ז אמני מנה צורי כלומר סלעים ה' סלעים של בן: **רבי** אמני אומר דינרא ערבא. כלומר י"ל דינר של ערציא שוה ה' סלעים של בן ולא כמו שפי' צקונט' דסלע צורי י"ל דינרא ערציא וגס פירש י"ל שמתלמי צתשצת הגאונים של צבלייס שצבעה (ק) דינריס האמוריס צכ"מ צהש"ס שהדינר שש מעה כסף עושין עשרה י"ל מאותו של ערציא ודצריו סומרין זה את זה י"ל דכיון דדינר של ערציא קטן אפילו מדינר צככל הש"ס אין יכול להיות דסלע צורי הוא דינר ערציא והלא צכסל ד' דינרי מאותס של צורי צככל הש"ס דלמרינן צקדושין וצכל דוכתי אלל צדינרי זהב איירי ושל ערציא קטן הוא מדינר זהב של צורי דשל צור מיוחדן צכ"ה של כסף ושל ערציא בעשריס (ל) כדפרישית דשיעורו כה' סלעים (ז) של בן: **רבי** חנינא אומר איסתירא י"ל כסורייא. כן כחוב צרוב ספריס אבל צקונטרס פירש י"ל סוסריתא נראה דיצין זה וצין זה נקרא על שם סוריא כמו (צ"ק דף פג.) לשון י"ל סורסי שהוה על סוריא והוה סלע של סוריא דמוצנא תמני דינר ודול הוא מדינר זהב של צור צככל הש"ס (טז) דהסוריא לא מיוחדן בעשריס וחמש והאי של סוריא ששה שמונה י"ל של בן היינו ששעריס וחמש ומסיק דל זוז וישארו כ"ד י"ל והדרא שתתא (ס) **רבי** יוחנן אומר דינרא הדיננא כו'. הוא דינר זהב צככל הש"ס דמוצנן בעשריס וחמש ומסיק דל זוז וישארו כ"ד י"ל והדרא שתתא מאותן כ"ד וישארו עשריס לפדיון הבן דהיינו חמש סלעים שהסלע ד' דינריס וכחוב צכפריס דהוו להו עשריס מתקלי כמתקלי דינרא דאינון עשרין ותמניא זוזי י"ל ופלגא ופלגא דנקא דדומה פירוש של גאונים שפירשו חמש סלעים של בן לפי מטבע צבימיהס:

יש בכור פרק שמיני בכורות

פ"ש. ממתימין מת האב צמוך שלשים צחוקת שלא נפדה כו':
עד שיציא ראיח גרסינן. ואי מייתי ראיח הוי פדוי וקשיא לשמואל:
וידיה. חמש סלעים דידיה אויל כהן וטריף ממשעבדי שהרי שיעבדו של כהן קדם והיינו דקאמר שמלותו על אציו כלומר שמאציו נשתעבדו אותן נכסים לכהן:

וצהנך חמש בני חרי פריק (ז) לנביה. מיד דאי יהיב בני חרי משוס פדיון דידיה תו לא מיפריק צנו דשמא שיעבדו הלקוחות (ח) קודם ללידת צנו:
לאו ככתובה צשטר דימא. ואי יהיב בני חרי צשציל פדיון צנו תו לא מיפריק איהו דכהן לא מצי טריף לקוחות:
בתנא מנה צורי. מפרש צגמרא:
חמשים של אונס ושל מפסה. כלומר וכן חמשים של אונס וכי' וכו' (י) **חון משקלים**. שקלים הבאים צלשכה צבאר אין מציאין שס אלל מטבע של חני שקלים:
גמ' מנה של צורי. (יא) היואל צמדית צורי דהסלע ד' זוחיס והווח צמשקל זהב של משקל שני פשיטין ומחלה למשקל הצרזל:
רצי אמני אומר. סלע צורי היינו דינר ערצא שצמעאל. ולא (כ) פירש לי שיעורו ומחלמי צתשצת הגאונים צבלייס שצבעה דינריס האמוריס צכל הש"ס שהדינר שש מעה כסף עושין עשרה מאותן של ערציא וכלשון ערבי קורין אותה מגרעות:
איספירא סוסיריא. סלעים (ל) מיוסניס:
דמוצנא תמניא. מינייהו צדינרא (מ) דינרא

ל'או ככתובה בשטר דימא א'הלכך מצוה דידיה ערף:
מתנא (יג) חמש סלעים של בן במנה צורי דשלושים של אונס ושל מפתה יומאה של מוציא שם רע כולם בשקל הקדש כמנה צורי וכו'ולן נפרין בכסף ובשוה כסף חוץ (נד) 'משקלים:
גמ' (ס) מנה צורי אמר רבי אסי מנה של צורי רבי אמו אמר דינרא ערבא רבי חנינא (פ) אומר איסתרא סרסיא דמיוצנא תמניא בדינרא חמש מינייהו לפדיון הבן רבי

הקרקעות (ז) **חמש** ה"עיים ש"ר בן (ב') [בז']. אשס צכסף שקלים וערכין לא אצטרין ליה לתנא למיתני דבאשס כתיב צהדיא צשקל הקדש וערכין נמי פשיטא דצשקל הקדש הוו כיון דכתיב (ויקרא טו) וכל ערכך יהיה צשקל הקדש: **אמר** רבי אסי מנה ש"ר צורי. פי' צקונט' היואל צמדית (ז) צור וזהו שיעור סלע של אותה מנה י"ל דצכסל ד' זוחיס והווח כמשקל זכוב של משקל שני פשיטס ומחלה למשקל הצרזל ונראה שקבלה היתה צידו מרצותיו ומשמע שרואה לומר דזו הוא דינר של כסף ומשקלו (ט) של הזב וכמו כן פירש צפי' חומש צפרשת ואלה המשפטיוס גצי ל' (י) שקל דהשקל משקלו ארבעה והויכס שהס חני' אונקיי"א למשקל הישר של קלויגיא משמע נמי שרואה לומר דדינר כסף חזב משקלו שזה דסלע הוא ד' דינריס אבל י' לא נראה לר"ם (י) מדקאמר דדינר של הזב משקלו ששתיים של כסף כמו שאפרש בסמוך ועוד פי' צקונט' דר' חנינא דאמר י"ל איסתירא סרסירא דמוצנא תמניא מינייהו צדינרא היינו צדינר האמור בכל הש"ס הוא דינר י"ל שמינית צדינר צורי ור' חנינא תנא הוא ופליג אמתימין והשתא הוו חמש סלעים דבר מועט מאי דקאמר חמשה מינייהו לפדיון הבן ותמניא מינייהו לא שוו אלל שמינית צדינר צורי (כ) ואורי גופיה אין משקלו אלל שני פשיטס ומחלה נמלא דחמש סלעים של בן אין שוין פשוט אחד ממשעבד שלנו לר' חנינא ועוד דדינר י"ל מפרש דהוא דינר מדינה וכלשון משנה רגיל לקרותו זוז וכלשון הש"ס רגיל לקרותו פשיטי כי ההוא דכחצות (דף קז טו). דלמרינן חמשי זוזי פשיטי ועוד בכל דוכתי צכסמ דינרא י"ל הוה דדהבא דמוצנא בעשריס וחמשה זוזי צפ"ק דקדושין (דף קז טז). גצי רצ כהנא דיהיב ליה אליהו שיפא דדינרי ור' אמני (ס) דאשכח אונייא גט דדינרי כלומר (ט) צדינרין זהב ונראה לפרש דכולו לא פליגי ואמתי' קיימי לפרושי לן (פ) שיעורא דר' י"ז אמני מנה צורי כלומר סלעים ה' סלעים של צורי הן סלעים של בן:
רבי אמני אומר דינרא ערבא. כלומר י"ל דינר של ערציא שוה ה' סלעים של בן ולא כמו שפי' צקונט' דסלע צורי י"ל דינרא ערציא וגס פירש י"ל שמתלמי צתשצת הגאונים של צבלייס שצבעה (ק) דינריס האמוריס צכ"מ צהש"ס שהדינר שש מעה כסף עושין עשרה י"ל מאותו של ערציא ודצריו סומרין זה את זה י"ל דכיון דדינר של ערציא קטן אפילו מדינר צככל הש"ס אין יכול להיות דסלע צורי הוא דינר ערציא והלא צכסל ד' דינרי מאותס של צורי צככל הש"ס דלמרינן צקדושין וצכל דוכתי אלל צדינרי זהב איירי ושל ערציא קטן הוא מדינר זהב של צורי דשל צור מיוחדן צכ"ה של כסף ושל ערציא בעשריס (ל) כדפרישית דשיעורו כה' סלעים (ז) של בן: **רבי** חנינא אומר איסתירא י"ל כסורייא. כן כחוב צרוב ספריס אבל צקונטרס פירש י"ל סוסריתא נראה דיצין זה וצין זה נקרא על שם סוריא כמו (צ"ק דף פג.) לשון י"ל סורסי שהוה על סוריא והוה סלע של סוריא דמוצנא תמני דינר ודול הוא מדינר זהב של צור צככל הש"ס (טז) דהסוריא לא מיוחדן בעשריס וחמש והאי של סוריא ששה שמונה י"ל של בן היינו ששעריס וחמש ומסיק דל זוז וישארו כ"ד י"ל והדרא שתתא (ס) **רבי** יוחנן אומר דינרא הדיננא כו'. הוא דינר זהב צככל הש"ס דמוצנן בעשריס וחמש ומסיק דל זוז וישארו כ"ד י"ל והדרא שתתא מאותן כ"ד וישארו עשריס לפדיון הבן דהיינו חמש סלעים שהסלע ד' דינריס וכחוב צכפריס דהוו להו עשריס מתקלי כמתקלי דינרא דאינון עשרין ותמניא זוזי י"ל ופלגא ופלגא דנקא דדומה פירוש של גאונים שפירשו חמש סלעים של בן לפי מטבע צבימיהס:

דינרא

מסורת הש"ס

(א) [נדח דר: ע"ש, ט] גז"ל שיצא ראיח. א] קדושין טט. ע"ש, ד) וערכין ו: וי"ל (ב) קדושין יא: א] וכו'ולן (ג) קדושין יב: א] גי' ה"ק היואל צמדית צור ושיעור של אותה מנה כ"ה סלעים והסלע ד' זוחיס, מנה כן ה' סלעים של בן ור' חנינא אמר כו' הדינא, ט] היינו דינרא צורי. ק] מחומס דינריס ומחלה למשקל הצרזל:
ב] ז"ק של בן ורי"ח אומר הדינא, ט] דשל צור מודבן בעשריס וחמש והאי של סוריא ששה שמונה היינו שלשים ופניס צ"ק, ט] שיון לקמן,

הגהות הב"ח

(ב) נב' לנעות בעיניהו מ"ט:
(ג) שם ואת מתנת צנו פדוי תני אין בני פדוי ש"ס דקימאי:
(ד) שם צבמנה דחמשים של אונס:
(ה) שם חון מן השקלים:

מוסף רש"י

דליבא אלא חמש סלעים. לזית ליה נכסי אלל ה' סלעים (קדושין כט). ככתובה בשטר דימא. ופליגין עצמו היה מחוייב קודם ששעבד קרקעותיו ויטרף את הלקוחות. הילכך חמש בני חרי אוליח פריק לצריה ולזין זה אונסה ללקוחות שהיו מלות צנו עליו יומר ממלתו (טו). ודידיה אודל וטרף. לקוחות על פדיון עצמו (טט). לאו ככתובה בשטר דימא. ואינו גובה ממשעבדים (ס). בשקל הקדש במנה צורי. שקל הקדש שיש צביה שקלים מנה צורי (קדושין יא).

רבינו גרשום

התם בידו לקדשה מעכשיו אפי' בתוך שלושים הילכך הוה קדושי ואע"ג דנתעכלו המעות:
הא לא מת בניו פדוי אע"ג דנתן לו פדום. עד שיאמרו לו שגופה. הא אמרו לו שגופה אע"ג דבתוך ל' הוה הוי פדוי:
לאו ככתובה בשטר דימא. ולא גבי ממשעבדי וליבא אלא ה' בני חורין:
מנה של צור כ"ה שקלים במנה של תורה:
ר' אמי אמר דינרא ערביא. נמי הוי סלע:
איסתירא סרסיא. סלע של אותו מקום שהן קלים ונתנוין מהן ח' בדינר של זהב. דינר זהב הוי ח' פשוט למשקל הברזל דינר כסף ב' ומחצה למשקל הברזל ודינר זהב בסלעים דאורייתא אין דינר לימכר אלא בר' סלעים של כסף שהן כ"ד דינרי כסף שהן כ"ד זוז (והאי זוז דינר האי) והאי דקאמר ר' יוחנן כ"ה זוז אותו זוז כנסל להבדיל כ"ד זוחין אין הוי שוקלין. כל אחד לבד:
ס"א סורסיא. כלומר שהוא כסרסור שבו עושין כל סוררה. למ"ה:

מסורת הש"ס

ג (ב"מ 10, 11)
ג ע"ז 23, 24
ג [נמדרס סב. פסח כיון שפלוה נעשו חול], (ד' ז"ק, (במקומי פסק י', (1) [ויקרא 10, (ח) [שם], (ט) כ"ט: וחיילנה, (י) [דברי דמנחא], (11) [חולין ממ: 1], (12) [וע' היטב חס' ע"ז נב: ד"ה'דינר], (13) ג"אמשיט עשר ז"ק ו"כ חס' נמס' נמס' ז"מ דף מד ע"ז ד"ה א' מ"ה], (14) שדגה וזה הכה שהי עשרים כו' ז"ק, (15) ז"ל וזה, (16) ז"ל דול חומשה,

תורה אור השלם

- זה נתנו כל הקטב על הדקרים מצדית השקל בשקל הקדש עשרים גרה השקל מחצית השקל תרומה ל': שמוט ל יג
- ובל ערפך ויהי בשקל הקדש עשרים גרה ויהי השקל: ויקרא כו כה
- ופדיו מכן חדש תפודה בערפך בסף חמשת שקלים בשקל הקדש עשרים גרה הוא: במדבר טו טז
- וישמע אברהם אל עפרון ושקל אברהם לעפרון את הספך אשר דבר באגון בני חזק ארבע מאות שקל בסף עבר לסחר: בראשית כו טז
- ויקרא יצחק את עבדו יצחק ארבעה חלקים ואת עבדו יצחק ואת עבדו יצחק: יחזקאל יב כב

הגהות הב"ח

ג (בג' דל מנייהו שמוח' ואינך לפדיון וכו' וזהו וחי' ג' לפדיון הנה אבותי: (א) שם ופולגה דנקא בדינרא ערביא כלי ארבע ז' ד"ה ואמ' וכו' מלך וזהו פסו: (ב) ד"ה לדיטן וכו' דריון נספעה וכו' ודינריס כ"ח וזהו פולגא: (ג) ד"ה והלא סלע וכו' בית זרע חומר עשרים ג' שקל כסף ובמרת כהניס:

שימוה מקובצת

א] וחי ופולגא ופולגא דנקא אמר רבא סילעא דאורייתא:
ב] וחי ומתלחא י' דהן עשרין מעין: והלא סלע של קודש.
ג] המקדיש שדהו בשנת היובל היה פודה בית זרע [ומזמן] שעורים בחמשים (א) סלעים.
ד] ובמרת כהניס (ב) ג'ני מקדיש שדהו קמני כערבך יקום] נותן מ"ט סלעים ומ"ט פונדיונין למ"ט שנים של יובל והלא סלע של קודש כו' כלומר ולמה אמרנו מ"ט פונדיונין והלא סלע של קודש מ"ח פונדיונין אישתכח דקא פריק בית זרע חומר שעורים בחמשים שקל ופונדיון: פונדיון זה מה טיבו. והלא לא נאמר אלא חמשים שקל כסף:
ה] קולבון לפרוטרוט. הכרע הוא האי פונדיון דמטי קולבון מעה קטנה לכל אחד לפרוטרוט משמע לכל אחד בפני עצמו כדאמרין צפרק ראשון (לעיל דף ה.). ולא מנאו הכתוב אלא צפרוטרוט. קמני מיהת סלע של קודש ארבעים ושמונה פונדיונין והיינו ארבעה דינר אורים דהכי אמרינן צקדושין (דף יב.) שש מעה כסף דינר מעה שני פונדיונין נמאל דינר י"צ פונדיונין וסלע ארבעים ושמונה אלמא סלע דאורייתא ארבעה דינרין וקשיא לרבא:
ו] ומשינין **צפר דאופיו עליה**. על סלע דאורייתא הוסיפו שמוט ועשאוהו למדת סלע אורי עשרים וארבעה מעין: יהי. עשרים גרה יהיה השקל משמע עוד הויה אחרת: צפרשת ערכין כמיז הוא. בצקד ויקח קרב כמיז עשרים גרה הוא שלא יפחות:
ז] רב אחא כהן היה ושלח רב אחא לרב אבה: לישלח לי מר אבה:
ח] רב אחא טו תשלח לי מר תלמא זוי דהא אוסיפו עלייהו ועשאוה למדת סלע אורי:
ט] ויערין. מנין דהוא עשרים וחמשה סלעים: קינטיין. מאה סלעים בכל שקל: דמיז עובר לסוחר. שכל מקום שיט סוחרים מתקבלין אותו במורת שקלים: והאיכא דוסא דקרו לתקלא דידהו קינטיא. שגדול צמדת קינטרא הלך קינטריא יהיז ליה: מפני כספה [וזהבה] של ירושלים. שהיה בלשכה והוא של הקדש ואסור לורים וכשלקחוהו עוזדי כוכבים ערכוהו עם י"ח זהובים: וחילגוה. משמע כיון שצאו פריצים חיללוהו: נפק לחולין: הויא רוצא דענמא. צממיה. דעליה צעי איתסורי כל זהבים שצעולם: הדריינא עריינא שיפא. אלו היו ממשצעות של ירושלים:

דינרא הדריינא. דינר זהב שצובע במטבע אדריינוס קיסר וטוריינוס קיסר: ושיפא. שם המלך: דמיזדין צב"ה. דינר של כסף צדינר אורי: דל מינייהו שמוטא ואינך לפדיון הכן. דס"ל דסלעים של צבור הם סלעים של ד' דינר והוא סלע אורי דמטי לחמשה

סלעים עשרים דינר: עשרים ומד

נכי דנקא הוו. דל שמוט מכ"ד ושפו עשרים ודל שמוט ממד זוחא פשו כ"א

נכי דנקא: אלא דל שמוטא וזוחא.

ואכתי עשרים נכי דנקא הוו דכי מדלית שמוט ז' וכי דקר מדלית

חדא (א) פשו עשרים נכי שמוט:

אלא דל צריס וזוחא. ושפו כ"ד והדר

דל שמוט מכ"ד ושפו עשרים והנך

לפדיון הכן אזלי: דהוו להו עשרין

מסקלי במסקלא דינרא. צמסקל

דינר אורי כדפרישית: דאינון עשרין

וסמניא י' ופלגי ופלגא דנקא. צדינרא

עבריא. דדינר אורי עושין השצעה

עשר צדינר ערבי והי"ד עושין כ'

פשו להו שש אורים דענדי ח' דינריס

ערביים ופלגא (א) [ופלגא] י' דנקא

דהוא פונדיון דדינר הוו י"צ פונדיונין

אלא שפונדיוני אורי גדולים ושל

ערביים קטנים (א) וכוין] שצעה

אורים עושין עשרה ערביים מטי לכל

דינר אורי דינר ערבי וזמש פונדיונין

ערביים ושציעית פונדיון י' דלא

וחצוב לצצעה דינריס חמש פונדיונין

ושציעית פונדיון לכל דינר הוו להו

ל"ו פונדיונין טופיאלא דאינון ג'

דינריס ואישתכח שצעה הוו עשרה

הלך ז' דינר אורים הוו עשרה והי"ד

הוו עשרים ושפו ששה דינר אורים

הוסף לכל דינר חמשה פונדיונין

ושציעית הוו להו ל"א פונדיונין

טופיאלא צרי פורתא והוא פורתא

לא חשיב י' בין פונדיוני ועשה אותן

דינר הוו ל"א פונדיוני שני דינר

ופלגא דדינר ופונדיון אישתכח דששה

דינר אורים עושין ממניא ופלגא ופלגא

דנקא של ערביים. ולשון זה י' שפרישתי

כחוב צפרים ולא פירש לנו כי לא

פורש מפי הרב הגדול י' כל הך

מילתא דהוו להו עשרין מתקלי

צמתקלא דינר דאינון כ"ח ופלגא

דינרא הדריינא. דינר זהב שצובע במטבע אדריינוס קיסר וטוריינוס קיסר: ושיפא. שם המלך: דמיזדין צב"ה. דינר של כסף צדינר אורי: דל מינייהו שמוטא ואינך לפדיון הכן. דס"ל דסלעים של צבור הם סלעים של ד' דינר והוא סלע אורי דמטי לחמשה

יש בכור פרק שמיני בכורות

דינרא הדריינא טריינא שיפא. פירש צקונטרס הדריינא על סס הדריינוס קיסר וטוריינוס קיסר שיפא שם המלך וקשה לר"מ דצמוןך אמר שצקשו לגומו משום טיבעה של ירושלים ומטבע ירושלים אמרינן בהגוזל קמא (צ"ק יז): דוד ושלמה מלד אחד

וירושלים עיר הקודש מלד אחד

ואומר ר"ט דהדריינא היינו עגול

כמו (ה) (דהר הודרנא) (א) (ע"ז דף כב)

וטורינא היינו גדול י' כי תריטרא

צטוי"מ ומריטרא צטוי"ו אין להקדיש

ושיפא היינו שנשופה צורתו ומיניה פי'

הקונטרס י'ש ליישב ולחלק בין בית

לאשון לבית שני י'א כדאמר צמנמות

ואשכחן הדריינוס קיסר צפרק אין

מעמדין (ע"ז דף יז.) וכן פי' בערוך ט':

דמוזבנא בעשרים וחמש זיז.

והכי נמי אמר צוק.

זהב (צ"מ מד): דדינר של כסף הוא

אחד מעשרים וחמשה צדינר של זהב

וכן מוכח צפרק שור שנגח ד' וה'

(צ"ק יז.) ג'ני שנים הראשונים דינרי

זהב וצפרק כל השצעין (שצועט דף

מד: וש) ג'ני המקבלתי ממך דינר

זהב יש לתמוה דעכשוי אין זקוק של

זהב שיה יומר (א) מעשרה זקוקין של

כסף לכל היומר ואיך נשתנה כל כך

שער הזהב והכסף צדימי חכמי

הגמרא (א) היה שזה של זהב עשרים

וחמש של כסף ונראה לר"ט דדינר

זהב משקלו כפליים של כסף ולא

כפירוש הקונטרס דלעיל דמשמע

לעיל צדימי שזה שיש כדפרישתי

מלך וצפרק אלו טרפות (חולין דף נה):

נמי משמע שהיה עוביו של דינר זהב

נשמייר צו כעובי דינר של זהב כשריה

י'ט ושמע מינה כפליים צשל כסף

היה ולפיכך שזה מהס כ"ה אלל

משקל כמשקל אינו שזה אלל י"צ

וגס צמדדש מוכיח שהסלע של זהב

צמין י"צ סלעים י"ב כסף

דצספר שמואל (צ' מד) כמיז ג'ני גורן

אריונה [היצוסין] שקנאה י'ט צצספק

חמשים שקלים וצד"ה (א' כה) כמיז

שקלי י'ט] כסף שש מאות ומפרש

צמדדש דהכי פירושא דקרא דשמואל כסף שש מאות שקלים דהיינו

חמשים שקלים של זהב וקרא דצברי הימים ה"פ שקלי זהב

חמשים דהיינו שש מאות שקלים של כסף וצפרק צמלא דצחמים (דף

קמ: מפרש צענין אחר שגבה מכל צצט ושצט ושצט חמשים שזה שני

כולס שש מאות ולפי מה שפירש י"ח דינר של זהב שוקל שמים כשל

כסף לפי חשדון זה י"ח דינר של זהב צב"ד של כסף והאי דפטוי

הכא דינר דקאמר צעשרים וחמש אומר ר"ט דהאי זוח המותר להכרע

הוא תדע מדקאמר הכא דל זוחא ושמוטא דהיינו חמשה זוחים אמאי נקט

כה"ג הוה ליה למימר (א) דל חומשא צחמשה זוחי הוא חומשא של עשרים

וחמש אלל לפי שאותו זוח הימר הוא להכרע חשיב ליה צאנפי נפשיה

זוהו נמי שיעורא של הכרע למחצית השקל למאל דאמר י"ח צשקלים

שנותנים למחצית השקל חצי מעה ומחצית השקל הוא שני דינר והדינר

שש מעה כסף הרי כ"ד חלאי מעה ואע"ג דאיכא למ"ד המס

שקלצון מחצית השקל הוא מעה מודה בהכרע דינר זהב שהוא דינר

כסף והא דאמר צמוןך ג'ני בית זרע חומר שעורים בחמשים שקל

כסף שאין נותנין אלא פונדיון אחד ואותו פונדיון קולבון לפרוטרוט

דמשמע דאין ההכרע עולה יותר לאו דוקא נקט לשון קולבון דאינו

אלא

דיקלין דכסף מתרגמינן ליה משום קינטרין הוא דאיכא דוכתא כו' מפני טיבעה של ירושלים. שאותו מטבע היה

(6) ז"ל אקון. ועי' בערוך השלם ערך הדריינא.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

ג.

